

Самая противоречивая – это инфекционная теория, так как ни один эксперимент не подтвердил и не установил связь с каким-либо микроорганизмом. Обоснования среди практикующих врачей, она так же не нашла.

Совсем другой интерес вызывает инфекционно-аллергическая теория. На внедрение микроорганизмов или их токсинов, начинается лихеноидная реакция, очаги которой располагаются на коже и слизистой оболочке полости рта. Механизм образования папул, по инфекционноаллергической и токсикоаллергической теориях практически одинаков. Однако при последней играют роль токсические поражения внутренних органов.

Нейрогенная теория доказывается тем, что у 65% больных прослеживается четкая связь с эмоциональными стрессами, нервно-психическими потрясениями, негативными эмоциями, дисэнцефальными кризисами, нарушением сна, нейроэндокринной перестройкой организма (раннее начало климактерического периода, гипотиреоз, гипертония). Существует определенная связь КПА с сахарным диабетом, в патогенезе которого прослеживается нарушение симпатико-адреналовой системы.

Иммунологическая теория основана на нарушении клеточного иммунитета в сторону аутоиммун-

зации. Изменения, связанные с иммунными нарушениями, более выражены непосредственно в участке поражения: лимфоидный инфильтрат состоит преимущественно из Т-лимфоцитов, которые проявляют агрессивность относительно клеток базального слоя, оказывая цитотоксическое действие на кератиноциты. Поражение клеток базального слоя приводит к появлению чужеродного антигена. Измененные кератиноциты распознаются иммунокомпетентными клетками как чужеродные и становятся мишенью для цитотоксического действия Т-лимфоцитов, располагающихся на границе эпителия и собственной пластинки. В результате изменения кератиноцитов образуется большое количество интерлейкина-1, который притягивает в очаг поражения Т-лимфоциты, замыкая порочный круг. В подэпителиальной соединительной ткани диффузный лимфоидно-плазмодитарный инфильтрат как бы подпирает эпителий, образуя на поверхности выступы – папулы.

Таким образом, на сегодня КПА рассматривают как многофакторный процесс, в котором ведущими звеньями патогенеза являются нейроэндокринные, метаболические и иммунные механизмы. Из этого следует, что проблеме лечения КПА должны уделять внимание не только стоматологи и дерматовенерологи, но и целый ряд специалистов других отраслей.

УДК 591.433:615.277.3+615.35

© Федченко С.Н., 2010

УЛЬТРАСТРУКТУРНЫЕ ОСОБЕННОСТИ СЕРОТОНИНПРОДУЦИРУЮЩИХ КЛЕТОК ЖЕЛУДКА КРЫС ПОСЛЕ ВВЕДЕНИЯ ЗОЛЕДРОНОВОЙ КИСЛОТЫ И ЕЕ КОМБИНАЦИИ С ГИДРОКОРТИЗОНОМ Федченко С.Н.

Луганский государственный медицинский университет

Цель настоящего исследования - изучить влияние золедроновой кислоты (ЗК) и ее комбинации с гидрокортизоном в разные сроки введения на структуру серотонин продуцирующих (ЕС) клеток слизистой оболочки желудка (СОЖ).

Эксперимент проведен на 125 белых крысах-самцах массой 180-200г. Животным первой группы внутривенно вводился препарат „Зомета“. Препарат вводился 1 раз в 30 суток в дозе 0,362 мг/кг массы тела. Животные второй группы получали гидрокортизон ацетат. Животные третьей экспериментальной группы получали комбинацию золедроновой кислоты с гидрокортизоном по той же схеме. Цифровые изображения электронных микрофотографий записывали на CD - диски, потом их обрабатывали с помощью программы «Morphology». Мор-

фометрические данные экспортировались в программу Excel для дальнейшей статистической обработки и хранения, достоверной считалась вероятная погрешность менее 5% ($p < 0,05$). По мере увеличения срока введения препарата до 90 суток в ядрах ЕС-клеток происходило увеличение площади гетерохроматина на 38% ($p < 0,05$); площадь эухроматина уменьшалась по сравнению с контролем на 40% ($p < 0,05$).

Результаты проведенного исследования свидетельствуют, что эффект золедроновой кислоты на морфофункциональное состояние слизистой оболочки желудка реализуется как путем прямого действия на эпителиоциты, так и опосредованно через эндокринные клетки. При этом ответная реакция последних неоднозначна.

УДК 616.24-003.661+616.24-002

© Фролов В.М., Гарник Т.П., Пересадин М.О., Круглова О.В., 2010

ВПЛИВ СУЧАСНОГО ФІТОЗАСОБУ ЕНТОБАНУ НА ПОКАЗНИКИ КЛІТИННОГО ІМУНІТЕТУ У ХВОРИХ З ГОСТРИМИ КИШКОВИМИ ІНФЕКЦІЯМИ, ВИКЛИКАНИМИ УМОВНО ПАТОГЕННИМИ ЗБУДНИКАМИ Фролов В.М., Гарник Т.П., Пересадин М.О., Круглова О.В.

Київський медичний університет УАНМ, м. Київ, Луганський державний медичний університет, м. Луганськ

Було обстежено дві групи хворих на ГКІ, викликаних УПІЗ: основна (34 пацієнта) та зіставлена (32 особи), рандомізовані за віком, статтю, тяжкістю інфекційного та діарейного синдромів і етіологією патологічного процесу. Пацієнти обох груп отримували загальноприйняте лікування ГКІ, крім того, хворі основної групи додатково отримували

ентобан першопочатково по 2 капсули, потім після досягнення позитивного ефекту продовжували приймати по 1 капсулі кожні 4 години протягом 3-5 діб після в залежності від досягнутого результату лікування. При проведенні імунологічного дослідження у хворих на ГКІ, викликаних УПІЗ, до початку лікування було документова-

но порушення з боку клітинної ланки імунітету, які в цілому характеризуються як вторинний імунodefіцитний стан, переважно по відношенню до супресорного варіанту. Встановлено, що при застосуванні ентобану відмічається скорочення тривалості збереження синдрому інфекційного токсикозу та діарейного синдрому в середньому на $1,9 \pm 0,1$ діб ($P < 0,05$), тривалості післяінфекційної астениї – на $3,8 \pm 0,15$ діб ($P < 0,05$), а також виявлення залишкових явищ перенесеної ГКІ в середньому в 2,7 рази ($P < 0,05$). Застосування ентобану в комплексі лікування ГКІ, викликаних УПІЗ, забезпечило ліквідацію вторинного імунodefіцитного стану, що виявилось нормалізацією показників клітинного імунітету у хворих основної групи. У групі зіставлення, не дивлячись на деяку позитивну динаміку, нормалізації вивчених показників не спостерігалось – число (CD3+)-лімфоцитів на момент завершення курсу лікування складало в середньому $(1,0 \pm 0,4) 10^9/\text{л}$, що було в 1,26 рази менше норми; (CD4+)-лімфоцитів – $(0,66 \pm 0,02) 10^9/\text{л}$, що було менше норми в 1,3 рази; імунорегуляторний індекс CD4/CD8 складав $1,65 \pm 0,02$, що було менше норми в 1,24 рази; показник РБГЛ дорівнював $(45,7 \pm 2,2)\%$, що було в 1,43 рази нижче за норму. Таким чином, отримані дані свідчать про клінічну ефективність та патогенетичну обґрунтованість застосування ентобану у терапії хворих на ГКІ, що викликані УПІЗ.

УДК 619:611.018:636.594

© Хомич В.Т., Мельник В.В., 2010

ДО МОРФОЛОГІЇ СЕЛЕЗІНКИ ФАЗАНІВ

Хомич В.Т., Мельник В.В.

Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ

Досліджені топографія, макро- і мікроструктура селезінки 6 голів фазанів віком 5 місяців з масою тіла $828,67 \pm 50,062$ г. При виконанні роботи використані загальноприйняті макро- і мікроскопічні методи морфологічних досліджень.

Проведеними макроскопічними дослідженнями підтверджено, що селезінка фазанів, як і інших видів птахів є непарним органом, який розміщений у грудно-черевній порожнині між залозистою і м'язовою частинами шлунка. Вона має випукло-трикутну форму і темно-вишневий колір. На її виспиральній поверхні селезінки знаходиться заглиблення – ворота.

На селезінці, як на окремому органі, ми пропонуємо виділяти розширену основу і звужену верхівку, дорсальну і вентральну плоскі поверхні та краніальний і каудальний загострені краї. Основа селезінки прилягає до передньої ділянки дорсальної стінки м'язової частини шлунка, а верхівка, яка дещо зміщена вліво – до виспиральної поверхні залозистої частини шлунка. Вентральна поверхня селезінки спрямована до перешийку, який з'єднує частини шлунка, і частково – до їх дорсальних стінок, а дорсальна поверхня прилягає до порожньої кишки і яєчника. Краніальний край спрямований в передній відділ грудно-черевної порожнини, а каудальний – у задній.

Абсолютна маса селезінки становить $0,59 \pm 0,009$ г, а відносна – $0,007 \pm 0,0012\%$. Її довжина складає

$14,333 \pm 0,654$ мм, висота – $9,62 \pm 0,532$, а товщина – $6,3 \pm 0,299$ мм. Зовні селезінка вкрита серозною оболонкою, яка щільно зростається із сполучнотканинною капсулою. Від капсули в товщу органа відходять нечисленні трабекули, які разом з нею утворюють сполучнотканинну строму селезінки і побудовані із щільної волокнистої сполучної тканини, в якій виявляються продинокі пучки гладких м'язових клітин і кровоносні судини.

Між складовими сполучнотканинної строми розташована паренхіма селезінки – пульпа. Її основу формує лімфоїдна тканина. Пульпа займає в селезінці значно більшу площу ($91,92 \pm 0,052\%$) ніж сполучнотканинна строма ($8,08 \pm 0,053\%$).

Серед пульпи виділяється біла і червона. Біла пульпа представлена лімфоїдними вузликами і періартеріальними лімфоїдними піхвами. Лімфоїдних вузликів може бути 10 – 15 на зрізі органа. Їх будова подібна такій лімфоїдних вузликів селезінки інших видів птахів (кури, гуси, качки) і ссавців. Тобто вони мають центральну артерію, яка розташована ексцентрично, періартеріальну, мантію і маргінальну зони та світлий центр. Лімфоїдна тканина червоної пульпи не утворює специфічних структур. У ній міститься багато мікроциркуляторних кровоносних судин. Червона пульпа селезінки фазанів займає значно більшу площу ($78,07 \pm 5,23\%$) ніж біла ($21,93 \pm 2,53\%$)

УДК 616.24-003.661+616.24-002

© Чащева О.Г., 2010

СТАН СИСТЕМИ ФАГОЦИТУЮЧИХ МАКРОФАГІВ У ХВОРИХ НА ХРОНІЧНИЙ ГНІЙНИЙ ГАЙМОРИТ

Чащева О.Г.

Київський НАД оториноларингології АМН України ім. О.С. Калашніченко, м. Київ

Проведено дослідження показників системи фагоцитуючих макрофагів (СФМ) в сироватці крові 44 хворих на хронічний гнійний гайморит (ХГ) в динаміці консервативного лікування. Дослідження стану СФМ здійснювали шляхом вивчення фагоцитарної активності моноцитів (ФМ) чапечковим методом. Тест-об'єктом була жива добова культура *Staph. aureus*, штам 505. Підраховували наступні показники ФАМ: фагоцитарне число (ФЧ), фагоцитарний індекс (ФІ), індекс атракції (ІА) та індекс перетравлення (ПІ). При проведенні імунологічного дослідження до початку лікування було встановлено, що ФІ був знижений в середньому в 2,2 рази (при нормі $26,5 \pm 2,1$;

$P < 0,001$) та складав $12,1 \pm 0,9\%$, ФЧ також було знижено в середньому в 1,8 рази (при нормі $4,0 \pm 0,03$; $P < 0,01$), досягши $2,2 \pm 0,08$. Стосовно ПІ була встановлена кратність його зниження в середньому в 2,1 рази відносно показника норми (при нормі $24,3 \pm 1,8$; $P < 0,001$) до значення $11,7 \pm 1,0\%$. При цьому показник ІА був нижче за норму в середньому в 1,65 рази (при нормі $16,9 \pm 0,6$; $P < 0,01$) і становив $10,2 \pm 0,2\%$. Отримані дані свідчать про наявність пригнічення функціонального стану СФМ II-III ступеня у всіх обстежених хворих на ХГ. При аналізі динаміки показників ФАМ в обстежених хворих було встановлено, що на момент завершення консервативного лікування